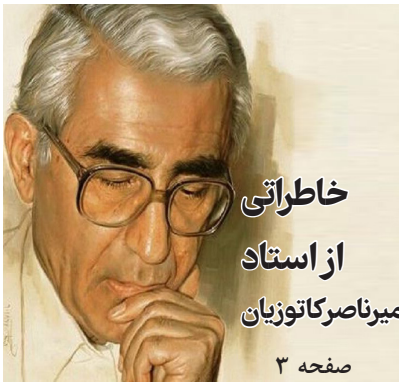

اولین هفته نامه حقوقی کشور

آفتاب حقوقی

سه شنبه ۱۵ آبان ماه ۱۴۰۲ | سال دوم | شماره ۸۱ | قیمت: ۵/۰۰۰ تومان

خاطراتی
از استاد
امیرناصر کاتوزیان

صفحه ۳

خنثی سازی تحریم ها با ناکارآمدسازی شریک و کالای راهبردی

برای حل این معما معرفی کرد. به استدلال آن ها، مفهوم کالای راهبردی فقط یک توهم است. یک کالا زمانی برچسب راهبردی، حیاتی یا پراهمیت می خورد که جایگزینی نداشته باشد. آمریکا و چین هر دو ذخایر راهبردی نفت دارند، چون راهبرانشان فکر می کنند که نفت حداقل در کوتاه مدت قابل جایگزینی نیست.

فرشید فرحناکیان
دکترای حقوق نفت و گاز

تحریم های کشور ثروتمند مثل روسیه هیچ گاه به هدف اصلی خود نمی رسند. تحلیلگران هیجان زده در سال ۲۰۲۲ پیش بینی می کردند که روسیه در آستانه رویدادی شبیه انقلاب ۱۹۱۷ قرار دارد که در آن فروپاشی اقتصادی به حکومت تزارها پایان داد، یا چیزی شبیه بحران مالی ۱۹۹۸ اتفاق می افتد؛ اما تاب آوری اقتصاد روسیه این انتظارات را مأیوس کرد. روسیه با جایگزین کردن کالاهای دور از دسترس تا حدی تحریم ها را خنثی و شرکای تجاری جدیدی؛ حداقل چین، به جای شرکای قدیم پیدا کرد. به نظر می رسد که در جهان پر از شبکه ها مفهوم شریک راهبردی هم مفهومی گذرا خواهد بود.

۱) ناکارآمدسازی شریک و کالای راهبردی

بین ماه های اوت و اکتبر ۱۹۴۳، جنگنده های آمریکایی چندین بار شهر شوابین فورت در جنوب آلمان را بمباران کردند. هیچ اداره مرکزی یا پادگان مهمی در این شهر مستقر نبود، اما نیمی از بلبرینگ های مورد نیاز رایش سوم در آنجا تولید می شد. بلبرینگ ها در همه چیز؛ از موتورهای هواپیما و تانک تا سلاح های خودکار، به کار می رفتند. برنامه ریزان قوای متحدین ماه ها جداول داده - ستانده صنایع آلمان را مطالعه کرده و متوجه شده بودند که این قطعه کوچک یک کالای راهبردی است. به استدلال آن ها اگر آلمان توانایی تولید بلبرینگ را از دست می داد کل مجموعه صنعتی نظامی آن فرومی پاشید. آن عملیات برای آمریکا بسیار پرهزینه بود و خدمه و هواپیماهای زیادی از بین رفتند؛ اما حملات اثربخش بودند. ظرف چند ماه تأسیسات بلبرینگ سازی آلمان به تلی از خاک تبدیل شدند؛ اما به زودی مشخص شد که با وجود تخریب شهر شوابین فورت، کارخانه های آلمانی همچنان سلاح های خودکار و هواپیمای جنگی تولید می کنند و سرعت تولید آن ها تغییری نکرده است. «مطالعه بمباران های راهبردی آمریکا» که پس از جنگ انجام شد به این نتیجه رسید که «هیچ شواهدی وجود ندارد که نشان دهد حملات تأثیر مهمی بر تولید جنگ افزارهای ضروری داشته است».

نمونه های دیگری از این داستان چندین بار در دهه های قبل تکرار شد. به عنوان تازه ترین مورد می توان به تحریم های آمریکا علیه روسیه و اقداماتش علیه چین اشاره کرد. کشورهای متخاصم در جنگ های

سرد و گرم همواره تلاش کرده اند یکدیگر را از کالاهای راهبردی محروم کنند. این اقدام از یک بابت موفقیت آمیز بود چون دسترسی به آن کالا کاهش می یافت و از جهتی دیگر ناکام می ماند، زیرا به فروپاشی اقتصادی یا تسلیم نظامی منجر نمی شد.

دو اندیشمند بریتانیایی به نام های مارک هریسون و استفان برادبری در کتابی که سال آینده منتشر می شود از نظریه ای استفاده کردند که اولین بار در دهه ۱۹۶۰ اقتصاددان مانکور اولسون

را محدود می کنند و در نتیجه واردات کالا برای کشورهای هدف دشوار خواهد شد. اغلب ترکیبی از این دو روش استفاده می شود. این آتش بار اقتصادی که عمدتاً از سوی آمریکا کنترل می شود با وجود پیچیدگی های فراوان اغلب به هدف خود نمی رسد. تلاش های اولیه مایوس کننده بودند. مطالعه پژوهشگران موسسه اقتصاد بین الملل پیترسون در سال ۲۰۰۷ به بررسی ۱۷۴ کارزار تحریمی می پردازد که بین سال های ۱۹۱۵ و ۲۰۰۰ در سرتاسر جهان اجرا شدند و ۱۶۲ مورد آن پس از سال ۱۹۴۵ اتفاق افتاد. این تحقیق بیان می کند که فقط در یک سوم از موارد چنین تحریم هایی به موفقیت کامل یا نسبی رسیدند. احتمال موفقیت فقط زمانی بالا می رفت که اهداف به خوبی تعریف شده بودند، کشور هدف اقتصاد ضعیفی داشت و سابقه دشمنی با دولت تحریم کننده دیده نمی شد.

۲) خنثی سازی تحریم ها

به گزارش تحلیلگران فایننشال تایمز، شرکت های چینی در حال راه اندازی فروشگاه های خود در بسیاری از کشورهای ثالث نسبتاً غیرمتعهد هستند، به این امید که بتوانند شکاف خصمانه فزاینده ای که چین را از غرب جدا می کند، پر کنند. انگیزه اصلی انتقال سرمایه گذاری به این کشورهای نسبتاً محصور که شامل سنگاپور، ویتنام، ایرلند، مجارستان و مکزیک و سایرین می شود، دور زدن اقدامات حمایتی اعمال شده توسط قدرت های غربی علیه شرکت های مستقر در چین بوده است.

یک دفتر خدماتی در طبقه ۲۴ یک بلوک ناشناس در سنگاپور ممکن است مکانی ساده و عجیب برای استقرار یک شرکت وابسته به یک شرکت معدنی غول پیکر چینی به نظر برسد؛ اما در مورد یوشیائو فوند، یک شرکت چینی مقیم سنگاپور که تلاش کرد کنترل دارایی های معدنی مورد استفاده نظامی در استرالیا را به دست آورد، این کاملاً عمدی بود. صاحبان گروه معدنی جینان یوشیائو تصمیم گرفتند یک نهاد کم سابقه در سنگاپور راه اندازی کنند. نکته اصلی اقامتگاه سنگاپور این بود که زاویه حمله را تغییر داد. به گفته تحلیلگران، پیشنهادی که از یک کشور بی طرف آسیای جنوب شرقی با سیستم حقوقی بسیار مورد توجه قرار گرفته بود، با هدف کاهش سوءظن در استرالیا نسبت به خرید چین در صنایع حساس بود. این یکی از چند استراتژی است که شرکت های چینی برای انطباق با دنیای خصمانه اطراف خود استفاده می کنند.

به گفته جان کوین؛ تحلیلگر موسسه سیاست استراتژیک استرالیا، در نهایت، تلاش این شرکت برای افزایش سهم خود در معدن های شمالی توسط دولت استرالیا «با استناد به احتیاط در اجازه دادن به یک نهاد خارجی، به ویژه شرکتی که پیوندهای قوی با حزب کمونیست چین دارد، برای کنترل یک منبع ملی حیاتی» مسدود شد؛ اما استفاده صندوق یوشیائو از سنگاپور به روند ژئوپلیتیک بسیار بزرگتر و پیچیده تری اشاره دارد. تشدید رقابت بین چین و غرب به رهبری ایالات متحده باعث ایجاد چندپارگی در نظم اقتصادی جهان شده است.

ادامه در صفحه ۲

هر گاه پرونده با کیفرخواست به دادگاه ارجاع شود، دادگاه مکلف است بدون تعیین وقت رسیدگی حداکثر ظرف یک ماه، پرونده را بررسی و چنانچه خود را صالح به رسیدگی نداند یا مورد را از موارد منع یا موقوفی تعقیب تشخیص دهد، حسب مورد، اتخاذ تصمیم کند. همچنین در صورتی که دادگاه تحقیقات را ناقص بداند یا موارد جدیدی پس از پایان تحقیقات کشف شود که مستلزم انجام تحقیق باشد، دادگاه با ذکر دقیق موارد، تکمیل تحقیقات را از دادسرای مربوط درخواست یا خود اقدام به تکمیل تحقیقات می کند. در مورد اخیر و همچنین در مواردی که پرونده به طور مستقیم در دادگاه مطرح می شود، انجام تحقیقات مقدماتی توسط دادگاه باید طبق مقررات مربوط صورت گیرد.

خنثی سازی تحریم ها با ناکارآمدسازی شریک و کالای راهبردی

مری هوی؛ محقق مستقر در هنگ کنگ در مورد استراتژی های صنعتی چین، می گوید که این شرکت دارای وابستگی سهام به معدنچی دولتی چینی شنکھی ریسورس است. علاوه بر داشتن روابط پایدار با چین و غرب، بسیاری از گروه کشورهای ثالث نیز تمایل به عضویت در مناطق تجارت آزاد دارند که دسترسی به بازارهای بزرگ غربی را با تعرفه های صفر یا پایین تضمین می کنند. سنگاپور و ویتنام هر دو عضو مشارکت اقتصادی جامع منطقه ای (RCEP) هستند، گروهی متشکل از ۱۵ کشور آسیا-اقیانوسیه که حدود ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان را تشکیل می دهد. علاوه بر این، هر دو قراردادهای تجارت آزاد دوجانبه طولانی مدت با ایالات متحده دارند. معاون یک شرکت فناوری چینی مستقر در سنگاپور، می گوید که استقرار در سنگاپور طیف وسیعی از مزایای یک شرکت چینی را دارد. اگر ما از چین تجارت کنیم، به دیواری از تعرفه ها و سوءظن نسبت به هر کاری که می خواهیم در بازار ایالات متحده انجام دهیم، برخورد می کنیم. از سنگاپور، هیچ تعرفه ای وجود ندارد و سوءظن بسیار کمتر است.

ملاحظات مشابهی در مورد ایرلند و مجارستان اعمال می شود. هر دو عضو اتحادیه اروپا هستند که بازار واحد آن وحدت نظارتی و تعرفه صفر را برای ۲۷ کشور عضو و ۴۵۰ میلیون نفر فراهم می کند. اگر همان محصولات در داخل اتحادیه اروپا تولید و فروخته شوند، تعرفه های اعمال شده توسط بلوک بر محصولات وارداتی از چین اعمال نمی شود. تجربه ایرلند سودهای تجاری واضحی را نشان می دهد که یک کشور می تواند از پیوند چین و غرب به دست آورد. لئو واردکار؛ نخست وزیر وقت ایرلند، هنگام استقبال از همتای چینی خود در اوایل سال جاری، گفت که تجارت دوجانبه با چین در پنج سال گذشته سه برابر شده و تمایل آشکار هر دو طرف برای افزایش سرمایه گذاری وجود دارد. سرمایه گذاری های بزرگ چینی در ایرلند شامل سرمایه گذاری های بایت دنس (مادر اپلیکیشن ویدئویی فرم کوتاه تیک تاک)، ووشی بیولوژیک (یک شرکت دارویی)، هواوی (غول تجهیزات مخابراتی چین) و بانک چین (یک بانک بزرگ دولتی چین) است. در مجموع حدود ۴۰ شرکت چینی با استخدام ۵۱۰۰ نفر، از مشتریان آژانس ترویج سرمایه گذاری ایرلند (IDA) هستند. مدیران IDA می گویند آژانس «قطعا» تیک تاک را یک شرکت چینی می داند؛ اما خود تیک تاک در تلاش است تا بر اعتبار غیرچینی خود تأکید کند. سخنگویان این شرکت در ایرلند گفتند که مقر بین المللی این شرکت در سنگاپور است، در حالی که در اروپا در بریتانیا و ایرلند ثبت شده و تابع قوانین بریتانیا، ایرلند و اتحادیه اروپاست، نه چین. آن ها افزودند که اگرچه بایت دنس که مقر آن در پکن است، همچنان مادر تیک تاک است، حدود ۶۰ درصد از بایت دنس به طور سودمند در اختیار سرمایه گذاران نهادی جهانی مانند کارلایل گروپ، جنرال اتلانتیک و گروه بین المللی سوسکوهاناست.

مجارستان، یکی دیگر از کشورهای کلیدی برای سرمایه گذاری چین در اروپا، روابط گرم تری با پکن نسبت به بسیاری دیگر از کشورهای دیگر دارد. ویکتور اوربان، رئیس جمهور مجارستان، با سابقه ترین رئیس دولت اتحادیه اروپا، چین را به دلیل عشق به صلح و «نیروی ثبات بخش مهم» در جهان تحسین کرد. بر اساس مطالعه اندیشکده مریکس مستقر در برلین، مجارستان در سال ۲۰۲۳، ۴۴ درصد از کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی چین در اروپا را دریافت کرد و از سه اقتصاد بزرگ آلمان، فرانسه و بریتانیا پیشی گرفت. مکزیک عضو توافق نامه آمریکا، مکزیک و کانادا (USMCA)، جانشین نفتاست که ۵۱۰ میلیون نفر را در برمی گیرد و ۳۰ درصد دیگر از اقتصاد جهانی را تشکیل می دهد.

شرکت های چینی در دهه های اخیر بی سروصدا جایگاه قابل توجهی را به عنوان سرمایه گذار در مکزیک به دست آورده اند. قرارداد تجارت آزاد USMCA آمریکای شمالی به این معنی است که شرکت های چینی که همه چیز از یخچال و تلویزیون گرفته تا منسوجات را در مکزیک تولید می کنند، دسترسی خوبی به بازار

یا مجدداً برای کاهش خطرات ژئوپلیتیکی و بررسی دقیقی که اغلب متوجه نهادهای مستقر در چین می شوند، شرکت جدیدی ثبت می کنند. چن ژیوو؛ استاد دانشگاه هنگ کنگ، می گوید که تا زمانی که نهادهای سیاسی متنوعی در میان ملت های روی زمین وجود داشته باشد، برخی از کشورها تلاش خواهند کرد تا بستری را برای کسب و کارهای جهانی فراهم و در آریترائز بین نهادهای شرکت کنند. شاید شناخته شده ترین نمونه «شین» باشد؛ گروه مد سریع که در حال حاضر به دنبال یک فهرست عمومی در لندن یا نیویورک است. این گروه در سال ۲۰۰۸ در شهر شرقی نانجینگ ایجاد شد و زنجیره های تأمین، انبارها و موجودی آن در چین باقی مانده است؛ اما در سال ۲۰۲۱، مؤسس مرموز آن اسکای شو، دفتر مرکزی شرکت را به سنگاپور منتقل کرد. شین که در آخرین دور سرمایه گذاری خصوصی خود به ارزش ۶۶ میلیارد دلار رسید، اکنون خود را به عنوان یک خرده فروش آنلاین جهانی مد و سبک زندگی در سنگاپور تعریف می کند. باوجود این، هنوز هم تایید مقامات نظارتی چین نیاز است. اداره قدرتمند فضای سایبری چین در پکن در حال بررسی این موضوع است که آیا این خطر وجود دارد که برخی از داده های شین به دست خارجی ها بیفتد یا خیر. هویت سنگاپوری نیز گاهی اوقات برای دسترسی به بازار در هند مورد استفاده قرار می گیرد که مخالفت آشکار دهلی نو نسبت به سرمایه گذاری چینی را از بین می برد. در سرکوبی که در سال ۲۰۲۰ و پس از درگیری بین سربازان چینی و هندی در امتداد مرز مشترک هیمالیا آغاز شد، هند بیش از صد رسانه اجتماعی، واددهی و سایر برنامه های چینی را به دلیل حفاظت از داده ها و نگرانی های حفظ حریم خصوصی ممنوع کرد. این کشور همچنین چند تحقیق نظارتی را علیه شرکت های فناوری چینی راه اندازی کرده است.

جوی؛ یک تجارت فناوری در فهرست ایالات متحده که ریشه در چین دارد، پس از تأسیس در سال ۲۰۲۱، با تأسیس یک شرکت جهانی در سنگاپور، خود را مجدداً به عنوان یک شرکت جهانی معرفی کرد. جاییان چونگ؛ دانشیار علوم سیاسی در دانشگاه ملی سنگاپور، می گوید که سابقه ای وجود دارد که سنگاپور به پوششی برای شرکت هایی با روابط مشکوک با چین و حتی دولت چین تبدیل شده است. چین همچنین در مورد شست و شوی سنگاپور ملاحظات دارد. یک مقام ارشد چینی که نخواست نامش فاش شود، می گوید که پکن از گرایش برخی شرکت های چینی به «چین دایی» با ایجاد دفاتر در خارج از کشور احساس ناراحتی کرده است. این فرد اظهار می دارد که این پرسش هایی را درباره وفاداری به چین ایجاد می کند که برخی را در پکن ناراحت می کند. شین از اظهار نظر در این باره خودداری کرد. چونگ معتقد است که چنین نگرانی هایی در سنگاپور منعکس شده است. او می گوید که اگر چنین مواردی انباشته شود؛ به ویژه شرکت هایی با روابط حزب کمونیست چین که از ترتیبات ترجیحی سنگاپور با سایر کشورها یا از نهادهای خود در اینجا برای دور زدن محدودیت ها استفاده می کنند، می تواند منجر به گمانه زنی منفی و خطرات سیاسی برای سنگاپور شود. گروه جینان یوشیانو یک نمونه از این موارد است.

فرشید فرحناکیان
دکترای حقوق نفت و گاز

ادامه از صفحه اول:

پکن، واشنگتن، بروکسل و دیگر پایتخت ها طیفی از تعرفه ها، کنترل های صادراتی و سایر اقدامات را برای محافظت از بازارهای داخلی خود و ممانعت از پیشرفت فناوری رقبا اعمال کرده اند. مدیران و تحلیلگران شرکت می گویند در پاسخ، شرکت های چینی در حال راه اندازی فروشگاه های خود در بسیاری از کشورهای ثالث نسبتاً غیرمتعدد هستند، به این امید که بتوانند شکاف خصمانه فزاینده ای که چین را از غرب جدا می کند، پر کنند. انگیزه اصلی انتقال سرمایه گذاری به این کشورهای نسبتاً محصور؛ که شامل سنگاپور، ویتنام، ایرلند، مجارستان، مکزیک و سایرین می شود، دور زدن اقدامات حمایتی اعمال شده توسط قدرت های غربی علیه شرکت های مستقر در چین بوده است. بر اساس ارقامی که توسط گروه ارائه دهنده تحقیقات رودیوم، منحصراً در اختیار فایننشال تایمز قرار گرفته است، سرمایه گذاری چینی به چنین کشورهایی سرازیر شده است؛ اما با تغییر مسیر بیشتر صادرات چین از طریق این حوزه های قضایی، مقامات در ایالات متحده و اروپا به طور فزاینده ای نگران ظهور درهای پشتی به بازارهای خود هستند. فرانک پیکه؛ استاد موسسه شرق آسیا از دانشگاه ملی سنگاپور، می گوید که شرکت های بین المللی چینی قطعاً با چالش برانگیزترین دوران خود روبه رو هستند؛ اما آن ها نسبت به گذشته بسیار مجهزتر برای مقابله با این چالش ها وارد عمل شده اند. آن ها بزرگ تر و پیچیده تر شده و چیزهای بیشتری برای ارائه به کشورهایی که در آن ها فعالیت می کنند، دارند. ظهور چین به عنوان یک ابرقدرت اقتصادی در چهار دهه گذشته تا حد زیادی توسط جهانی شدن پیش رفته است. پیش از این بازارهای باز و تجارت آزاد پستوانه رونق طولانی مدت صادرات چین بود و به تسهیل انتقال عظیم سرمایه، دانش و فناوری از غرب به شرکت های چینی کمک کرد. بسیاری از آن ها در بخش های مختلف خود به رهبران جهانی تبدیل شده اند BYD و CATL در خودروها و باتری های الکتریکی، هواوی در مخابرات و ByteDance در رسانه های اجتماعی نمونه هایی از این جمله هستند.

بر اساس مطالعه اخیر صندوق بین المللی پول، تجارت و سرمایه گذاری بین دو بلوک متمایز؛ یکی با محوریت ایالات متحده و دیگری در چین، بیش از درون آن بلوک ها کاهش یافته است، به خصوص از زمان شروع جنگ در اوکراین. به گفته صندوق بین المللی پول، کشورهای به اصطلاح پیوند دهنده به دنبال این هستند که خود را بین این دو قرار دهند و «به سرعت در این میان جای خود را پیدا کرده و به عنوان یک پل عمل کنند».

از زمانی که ایالات متحده، اروپا و سایر کشورها شروع به ایجاد موانع تجاری با چین کردند، جریان تجارت و سرمایه گذاری در این کشورها به طور چشمگیری افزایش یافته است. برای شرکت های چینی، سرمایه گذاری در چنین کشورهایی مزایای متعددی را به همراه دارد. یک مورد دسترسی به مناطق بزرگ تجارت آزاد با حداقل تعرفه ها و اصطکاک نظارتی است. تحلیلگران می گویند که اقامت در یک جغرافیای جدید می تواند به شرکت های چینی اجازه دهد تا هویت خود را کم رنگ یا تغییر کاربری دهند، بنابراین در زیر سطح تجاری بین چین و غرب به رهبری ایالات متحده باقی بمانند.

این رفتار در سنگاپور به قدری مشخص است که نامی متمایز به خود اختصاص داده است. «شست و شوی سنگاپور». این عبارت فرآیندی را توصیف می کند که از طریق آن شرکت های چینی یک شرکت تابعه راه اندازی می کنند

در غیر موارد مذکور در مواد (۳۴۰) و (۳۴۱) این قانون، دادگاه با تعیین وقت رسیدگی و ابلاغ آن به شاکی یا مدعی خصوصی، متهم، وکیل یا وکلای آنان، دادستان و سایر اشخاصی که باید در دادگاه حاضر شوند، آنان را برای شرکت در جلسه رسیدگی احضار می کند. تصویر کیفرخواست برای متهم فرستاده می شود. تبصره - در دعاوی مربوط به مطالبه خسارت موضوع ماده (۲۶۰) این قانون و ماده (۳۰) قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰/۷/۱۷ و مواردی که دیه از بیت المال مطالبه می شود، دادگاه موظف است از دستگاه پرداخت کننده دیه یا خسارت به منظور دفاع از حقوق بیت المال برای جلسه رسیدگی دعوت نماید. دستگاه مذکور حق تجدیدنظرخواهی از رای را دارد.

ایالات متحده دارند. امریکن موویل، گروه مخابراتی که توسط میلیاردر کارلوس اسلیم کنترل می شود، به شدت به فناوری هواوی متکی است. شرکت مکزیک تولیدکننده لوازم خانگی و یخچال مابی ۴۸ درصد متعلق به گروه اکتسابی چینی هایلر است. از هر پنج خودرویی که در سال گذشته در مکزیک خریداری شد، یک خودرو در چین ساخته شد که نیمی از آن ها از تولیدکنندگان چینی بودند. سازندگان خودروهای الکتریکی مانند BYD و چری اکنون مکزیک را برای یافتن سایت های کارخانه جست و جو می کنند تا بتوانند به ایالات متحده صادرات داشته باشند و از تعرفه خودروهای وارداتی از چین به ایالات متحده که در ابتدای اوت به ۱۰۰ درصد افزایش یافت، اجتناب کنند. باین حال، صبر ایالات متحده در مورد نقش مکزیک به عنوان منطقه ای بدون تعرفه برای شرکت های چینی در بازار ایالات متحده در حال حاضر تضعیف شده است. نماینده تجاری ایالات متحده که بر سیاست تجاری و مذاکرات آمریکا نظارت دارد، مکزیک را نیز به دلیل عدم شفافیت در واردات فولاد و آلومینیوم از کشورهای ثالث مانند چین مورد سرزنش قرار داده است؛ اما برخی در مکزیکوسیتی می گویند که نفوذ چین به قدری در مکزیک عمیق است که نمی تواند مسیر خود را تغییر دهد. در هر صورت، هر یک از این کشورها کارهای زیادی می توانند انجام دهد تا دسترسی چین را محدود کند.

روشن ساز کلام

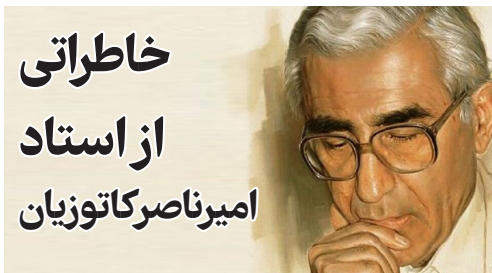
آسیا مملو از قدرت های بزرگ، توانا و منفعت طلب است. این بازیگران بدون توجه به واشنگتن یا پکن، قوانین متنوع و گهگاه رقابتی را در بازار و موضوعات نظارتی وضع و اجرا می کنند که بر تجارت تأثیرگذار است. بنا به عقیده سیاستمداران آمریکایی، پویاترین منطقه جهان که امکان برتری دارد یا واشنگتن است یا پکن. این دوگانه ساده (آسیای آمریکا یا آسیای چین) نزدیک به یک دهه است که تفکر استراتژیک غالب طبقه سیاسی و استراتژیک آمریکا را تشکیل می دهد. برای مثال اظهارنظر باراک اوباما رئیس جمهور سابق در مصاحبه با جری سبب سردبیر وال استریت ژورنال در واشنگتن در سال ۲۰۱۵ را در نظر بگیرید. اوباما در پاسخ به سؤالی درباره مشارکت آمریکا در پیمان تجاری ترانس پاسیفیک (Trans-Pacific Partnership) صریحاً گفت که اگر قوانین را ما ننویسیم قوانین در آن منطقه را چین خواهد نوشت. واقعیت های تجارت اما در منطقه ای با ۴/۸ میلیارد نفر و ۲/۲ میلیارد مصرف کننده طبقه متوسط؛ طبق داده های جهانی تا سال ۲۰۳۲ این جمعیت بیش از نیمی از هزینه های مصرف کننده جهانی را به خود اختصاص خواهند داد، دوقطبی ای به سبک جنگ سرد را نشان نمی دهد. طبق نظر اوباما آسیا فقط سه آینده محتمل دارد. اوباما در این مصاحبه

خود گفت که آسیا می تواند بر اساس قوانین فقط «آمریکایی» یا فقط «چینی» اداره شود. یا می تواند دوقطبی شود، بدین صورت که کشورها قوانین موردنظر واشنگتن و یا پکن را اجرا کنند و به بلوک های متضاد تبدیل شوند؛ نسخه ای مشابه جنگ سرد، زمانی که بیشتر جهان به دو اردوگاه رقیب تقسیم شده بود. این روایت در واشنگتن امروزی نه تنها رایج، بلکه غالب است و حتی در حال تبدیل شدن به یک اصل سازمان دهی برای تغییر نظم اقتصادی است. برای مثال، باهدف مقابله با «مرکانتیلیسم پکن» (Beijing's Mercantilism) برخی از افراد طبقه استراتژیک آمریکا ایده بازار جهانی یکپارچه را با عنوان یک «رؤیا» رد کرده و یک «زیرسیستم» (Subsystem) بلوک مانند را پیشنهاد می دهند که در آن واشنگتن و متحدانش قوانین مشترکی را وضع و اجرا نموده و بیشتر با یکدیگر معامله می کنند.

در دنیای واقعی امروز، اما این رویکرد ژئواستراتژیک (Geostrategic) به بازارها در برابر سه واقعیت آشکار قرار دارد: (۱) در واقعیت نظم اقتصادی آسیا دوقطبی نیست و کشورهای ثالث با هم متحد شده، قوانین مهمی را نوشته و استانداردهای نظارتی، مهندسی و فرایندهای تجاری را تعیین می کنند. (۲) دموکراسی های آسیایی اتفاق نظر ندارند: برخی از دموکراسی ها در حوزه هایی مانند بومی سازی داده ها (Data Localization) رژیم های نظارتی متفاوتی را بر اساس اصول متفاوت ایجاد کرده اند. (۳) در صنایع جدید و نوظهور مانند دارایی های دیجیتال، دیدگاه های پراکنده وجود دارد و مطمئناً نه هم جهت با آمریکا است نه چین. بخشی از مسئله به این برمی گردد که واشنگتن و پکن از لحاظ استراتژیکی خودشیفته (Strategic Narcissists) هستند. آن ها اغلب قوانین را از منشور رقابت استراتژیک منطقه ای خود می نگرند درحالی که کشورهای ثالث به دنبال منافع خود هستند. آسیا مملو از کشورهای توانمند و مهم است. بازارهای بزرگ با اهداف سیاسی و توسعه ای مشخص که برای تعیین استانداردهای ملی خود یا حتی نوشتن قوانین بین المللی نه به آمریکایی ها و چینی ها وابسته هستند و نه به آن ها نیازی دارند. آسیا، بازاری پویا و هیجان انگیز است که طبق گفته صندوق بین المللی پول تقریباً ۶۰ درصد رشد جهانی ۲۰۲۴ را شامل می شود؛ این دولت ها هستند که واشنگتن و پکن را به چالش می کشند تا به آن ها بپیوندند، نه برعکس.

سیاستمداران و ژئواستراتژیست هایی که در کودکی بازی های زیادی از ریسک و استراتژی انجام داده اند، مشتاق قطعیت های جنگ سرد هستند. شرکت ها و بازارها اما باید برای آینده ای متفاوت و متنوع تر آماده شوند. سنگ محک موفقیت آن ها انتظار است و باید برای آینده ای بسیار ناپایدار در آسیایی پویا مهیا شوند. دانش تحلیلی ما نیز نیاز دارد تا به گونه ای هم ترتیبات جهان روا مانند ارزها و زنجیره ها را ببیند و هم منافع و اقدامات قدرت های بزرگ و میانی، آنگاه تحلیل ژئواستراتژیک غنی می توان داشت. دنیا آن قدرها هم هرم نیست!

خاطراتی از استاد امیرناصرکاتوزیان

برگرفته از کتاب «آن سفر کرده» / «دکتر عیسی کشوری» ۵۶

چند سال پیش، شرح زندگی و عقاید پروفیسور «هاوکینگ» را در کتابی با عنوان «هاوکینگ، خداوند و «بهشت» تألیف نمودم. به جهت موضوع خاصی که این کتاب داشت از آن استقبال بی نظیری شد. «هاوکینگ» که سال هاست به بیماری ALS مبتلاست، عقاید و ایده های جدیدی درباره خدا و معاد مطرح می کند که قابل تأمل است. مدتی پس از نشر کتاب، «هاوکینگ» نامه ای به من ایمیل کرد که در آن از توجه یک ایرانی به آثار و عقایدش تشکر نموده بود.

واکنش شخص «هاوکینگ» خوب و ارزشمند بود و انگیزه مرا جهت تجدید چاپ این کتاب دوچندان کرد. چند جلد کتاب را به جمعی از قضات و حقوق دانان هدیه نمودم؛ ولی فقط استاد آن را کامل و جامع مطالعه کرده بود و به من گفت: کتابت را به دقت خواندم و افتخار کردم که یک حقوقدان ایرانی، کتابی درباره فیزیک و خداشناسی نوشته است و حتی خود «هاوکینگ» نسبت به آن واکنش نشان داده است، حال اگر یک عرب لبنانی این نقدها را بر افکار «هاوکینگ» نوشته بود، یقیناً در چند رسانه ملی مورد نقد و بررسی قرار می گرفت. جذابیت این کتاب به اندازه ای بود که خانمم آن را تا پاسی از شب خواند و بعد خوابید در صورتی که هیچ یک از کتاب های مرا در طول یک روز، کامل نخوانده بود. متأسفانه مشکل ما ایرانیان این است که قدر خودی را نمی دانیم و مرغ همسایه نزد عده ای غاز است. افسوس که جامعه ما چنان در تاریخ گذشته گم شده است که قدر تاریخ سازان امروزش را نمی داند؛ در واقع به خاطر این کتاب آن گونه که شایسته بود از شما قدرشناسی نشد.

به استاد گفتم: همین که شما کتابم را به دقت خواندید، برایم بسیار ارزشمند است، اگر هیچ کسی کتابم را نمی خواند و فقط شما می خواندید و تأیید می کردید برای من کافی بود. تفاوت شما با سایر اساتید در همین موضوع است. استاد بودن در ملا بودن و سواد داشتن نیست، بلکه اخلاق است که به علم اساتید، بهاء می بخشد و همین حسن اخلاقشان شما را از سایر علما، متمایز کرده است.

تفاوت ماده ۴۷۴ قانون آیین دادرسی کیفری با ماده ۴۷۷

ث- در دادگاه صالح ثابت شود که اسناد جعلی یا شهادت خلاف واقع گواهان، مبنای حکم بوده است.
ج- پس از صدور حکم قطعی، واقعه جدیدی حادث و یا ظاهر یا ادله جدیدی ارائه شود که موجب اثبات بی گناهی محکوم علیه یا عدم تقصیر وی باشد.
چ- عمل ارتكابی جرم نباشد و یا مجازات مورد حکم بیش از مجازات مقرر قانونی باشد.

از طرف دیگر ماده ۴۷۷ قانون مذکور به اعاده دادرسی به تشخیص رئیس قوه قضائیه اشاره داشته و بیان می دارد، در صورتی که رئیس قوه قضائیه رای قطعی صادره از هر یک از مراجع قضائی را خلاف شرع بین تشخیص دهد، با تجویز اعاده دادرسی، پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال تا در شعبی خاص که توسط رئیس قوه قضائیه برای این امر تخصیص می یابد رسیدگی و رای قطعی صادر نماید. شعب خاص مذکور مبنیاً بر خلاف شرع بین اعلام شده، رای قطعی قبلی را نقض و رسیدگی مجدد اعم از شکلی و ماهوی به عمل می آورند و رای مقتضی صادر می نمایند.

در صورتیکه رئیس قوه قضائیه رای قطعی صادره از هر یک از مراجع قضائی را خلاف شرع بین تشخیص دهد، با تجویز اعاده دادرسی، پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال می کند. مطابق ماده ۴۷۴ قانون آیین دادرسی کیفری، درخواست اعاده دادرسی در مورد احکام محکومیت قطعی دادگاه ها اعم از آنکه حکم مذکور به اجراء گذاشته شده یا نشده باشد در موارد زیر پذیرفته می شود:

الف- کسی به اتهام قتل شخصی محکوم شود و سپس زنده بودن وی محرز گردد.
ب- چند نفر به اتهام ارتكاب جرمی محکوم شوند و ارتكاب آن جرم به گونه ای باشد که نتوان بیش از یک مرتکب برای آن قائل شد.
پ- شخصی به علت انتساب جرمی محکوم شود و فرد دیگری نیز به موجب حکمی از مرجع قضائی به علت انتساب همان جرم محکوم شده باشد، به طوری که از تعارض و تضاد مفاد دو حکم، بی گناهی یکی از آنان احراز گردد.
ت- درباره شخصی به اتهام واحد، احکام متفاوتی صادر شود.

مشاوره حقوقی

کیفری | حقوقی | ثبتی | مواد مخدر | خانواده

آفتاب حقوقی

مدیر مسئول:

منصور مظفری

وکیل پایه یک دادگستری

زیر نظر وکلای پایه یک دادگستری

در سراسر کشور

تهران

یزد

۰۹۱۳ ۱۵۱ ۵۲۱۰ ۰۹۱۲ ۲۹۹ ۱۷۹۶

فعالیت دادگاه‌های صلح در روزهای تعطیل

باید در هر حوزه قضایی، واحد کشیک قضایی تشکیل شود، طبق قانون دادگاه‌های صلح می‌توانند در روزهای تعطیل یا ساعات غیراداری به دعاوی رسیدگی کنند.

طبق تبصره ۳ ماده ۱۲ قانون شوراهای حل اختلاف: دادگاه صلح می‌تواند در ساعات غیراداری و یا در روزهای تعطیل نیز به دعاوی رسیدگی نماید و استقرار آن در محل شورا بلامانع است.

همچنین به موجب تبصره ماده ۱۹ آیین‌نامه قانون شوراهای حل اختلاف: سایر قضات شاغل قوه قضاییه نیز در صورت تمایل می‌توانند با حفظ سمت و با ابلاغ رئیس قوه قضاییه در ایام تعطیل و ساعات غیراداری به عنوان دادرس علی‌البدل در دادگاه‌های صلح انجام وظیفه نمایند.

همچنین طبق ماده ۳۰ این آیین‌نامه، قوه قضاییه مکلف است از محل اعتبارات موضوع ماده (۳۸) قانون نسبت به پرداخت پاداش قضات و کارکنان اداری دادگاه صلح از جمله قضات و کارکنانی که در ساعات غیراداری و روزهای تعطیل فعالیت می‌کنند اقدام نماید.

قضایی بخش، رئیس قوه قضاییه می‌تواند در حوزه قضایی بخش دادگاه صلح تشکیل دهد. در صورت عدم تشکیل دادگاه صلح، دادگاه بخش به دعاوی و امور در صلاحیت دادگاه صلح نیز رسیدگی می‌کند.

فعالیت دادگاه‌های صلح در روزهای تعطیل

قانون شوراهای حل اختلاف، مشتمل بر ۴۱ ماده و ۳۷ تبصره و آیین‌نامه اجرایی آن در ۳۶ ماده و ۹ تبصره حاوی نکات بسیار مهمی در مورد دادگاه‌های صلح و قوانین و مقررات مربوط به آن از جمله ساختار و تشکیلات، صلاحیت‌ها و ریاست این دادگاه‌هاست. یکی از مواردی استثنائی که در این قانون در رابطه با دادگاه‌های صلح وجود دارد امکان فعالیت این دادگاه‌ها در روزهای تعطیل است.

در حالی که اصولاً تمامی مراجع قضایی باید در روز و وقت اداری به دعاوی رسیدگی کنند و برای فعالیت در ساعات غیراداری و روزهای تعطیل طبق مقررات مربوطه از جمله دستورالعمل فوریت‌های قضایی و نحوه عملکرد واحد کشیک،

دادگاه صلح شعبه یا شعبی از دادگاه‌های دادگستری است که بر اساس صلاحیت‌های مندرج در قانون تعیین می‌شود. خبرگزاری میزان - تشکیل دادگاه‌های صلح به موجب قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ قانونگذاری شده است. ماده ۴ قانون مذکور، این وظیفه را بر عهده قوه قضاییه گذاشته است تا حداکثر ظرف یک سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، در هر حوزه قضایی شهرستان، شعبه یا شعبی از دادگاه‌ها را تحت مدیریت و نظارت رئیس آن حوزه قضایی به عنوان دادگاه صلح تعیین کند.

طبق ماده یک آیین‌نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۳، دادگاه صلح شعبه یا شعبی از دادگاه‌های دادگستری است که بر اساس صلاحیت‌های مندرج در قانون تعیین می‌شود.

همچنین طبق ماده ۱۹ این آیین‌نامه، در هر حوزه قضایی، شهرستان شعب دادگاه صلح به تعداد مورد نیاز تعیین و تشکیل می‌شود. این شعب در حدود صلاحیت مذکور در قانون رسیدگی می‌کنند در صورت ضرورت و بنا به نیاز حوزه

بذل نصف مهریه توسط زوجه باکره

نصف مهریه زوجه را بذل می‌نماید و دادگاه در مقام محاسبه نصف کل مهریه را مد نظر قرار داده در حالیکه بحکایت اوراق پرونده زوجه باکره است و نزدیکی واقع نشده وبا این توصیف به دلالت ماده ۱۰۹۲ قانون مدنی نصف مهریه به وی تعلق می‌گیرد و در این حالت بذل مورد نظر ناظر به مهریه استحقاقی زوجه که نصف آن است خواهد بود بنابراین بجهت فوق رأی صادره در مورد دعوی ابطال قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی ضمن نقض آن رسیدگی مجدد حسب بند الف ماده ۴۰۱ قانون یاد شده به شعبه صادر کننده رأی منقوض محول تا بشرح ماده ۴۰۶ همان قانون مبادرت به صدور رأی نمایند.

استان آذربایجان شرقی نظر به اینکه:

اولاً، رأی فرجام خواسته به استناد وکالت اعطایی به زوجه صادر شده است در حالیکه وکیل فرجام خواه مدعی است دعوی ابطال این وکالتنامه رامطرح نموده که درشعبه ۱۵ دادگاه عمومی تبریز مطرح رسیدگی است و چون رأی صادره درمورد دعوی ابطال وکالتنامه ممکن التاثر در رأی طلاق است لذا در راستای ماده ۱۹ قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی و توجه به اهمیت موضوع طلاق و آثار ناشی از آن ضرورت داشت دادگاه نتیجه رسیدگی به پرونده مذکور را جویا شده و با لحاظ رأی قطعی صادره در آن مورد، در پرونده فعلی اتخاذ تصمیم می‌نمودند. ثانیاً، مطلب دیگری که از نظر دادگاه مغفول مانده اینکه وکیل زوجه در جلسات ۹۴/۱/۲۹ و ۹۵/۳/۶ بیان داشته در قبال طلاق

در دعوی طلاق مطروحه از سوی زوجه، در صورتی که نزدیکی صورت نگرفته باشد، از آنجایی که زوجه مستحق نصف مهریه است، اگر نیمی از مهریه خود را بذل کند، بذل صورت گرفته ناظر به نصف مهریه استحقاقی، خواهد بود.

خبرگزاری میزان- در دعوی طلاق مطروحه از سوی زوجه، در صورتی که نزدیکی صورت نگرفته باشد، از آنجایی که زوجه مستحق نصف مهریه است، اگر نیمی از مهریه خود را بذل کند، بذل صورت گرفته ناظر به نصف مهریه استحقاقی، خواهد بود.

رأی شعبه دیوان عالی کشور

در مورد فرجام خواهی آقای م. پ. با وکالت آقای الف. ع. نسبت به دادنامه شماره ۰۰۴۷۱ مورخ ۹۵/۳/۳۰ شعبه ۵ دادگاه تجدیدنظر

حدود مداخله و نظارت دادگاه بر رای داور

ریالی پیش بینی نگردید که داور سهوا با درج مبلغ دویست میلیون تومان خواهان را مکلف به پرداخت آن دانست این قسمت از رای خلاف قوانین موجد حق است؛ لذا دادگاه مستندا به مواد ۱۹۸ و ۴۸۹ ق. ا. د. م رای داورى مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۵ به شماره موسسه حقوقی مهر گستر عدل در قسمت پرداخت وجه التزام روزانه مبلغ ۲۰۰ میلیون تومان از تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۱ لغایت اجرای حکم را ابطال می‌نماید. اما در خصوص خواسته ابطال رای داور در قسمت دیگر، نظر به اینکه داور از اختیار داورى برخوردار بود و دلایلی که حکایت از انصراف خوانده ردیف اول از حق خود مبنی بر انفساخ و یا تحقق قرارداد جدید بین طرفین نماید ارائه نگردید. مضافاً به اینکه واریزی وجه توسط خواهان پس از صدور رای داورى انجام شد و خللی به آن وارد نمی‌کند. لذا دادگاه مستندا به مواد ۱۹۷ قانون آیین دادرسی مدنی و ۱۲۵۷ قانون مدنی حکم بطلان دعوی صادر می‌نماید. رای صادره حضوری ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر در محاکم تجدیدنظر می‌باشد.

اگر به موجب توافق بعدی شرط فاسخ پیش بینی گردیده باشد. در ان ارجاع امر به داورى پیش بینی نشد منشا خسارت و وجه التزام روزانه در رای داور مشخص نیست خوانده ردیف اول بیان نمود توافق نامه‌ای که با خواهان تنظیم نمود باید در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۱ چک را پاس می‌نمود و به جهت عدم موجودی منجر به صدور گواهی عدم پرداخت شد پس از برگشت چک مبادرت به انفساخ معامله نمود چک تحویل خواهان گردید. توافق جدیدی مبنی بر پرداخت مبلغ بیشتر صورت نپذیرفت و چک جدید را تحویل نگرفت خوانده ردیف دوم بیان نمود به موجب صورتجلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۱ شرط فاسخ پیش بینی خیلی سعی نمود تا معامله جدید تنظیم شود. قرار بود. توافق نامه جدید تنظیم شود؛ که خواهان تمکین نمی‌نمود واریز وجه توسط وی پس از صدور رای مبنی بر انفساخ بود. طرفین اختیار داورى را به وی تفویض نمودند و از این اختیار برخوردار بود. نظر به مجموع اوراق پرونده و با التفات به اینکه در توافقات طرفین وجه التزام دو میلیون

نظارت و دخالت دادگاه بر رای داورى یک نظارت شکلی و کلی است و دادگاه دخالت در امور ماهیتی در رای داورى نمی‌نماید لذا نظر به اینکه داور از اختیار داورى برخوردار بوده است و امری که مخالف نظم عمومی باشد در رای داورى مشهود نیست دادگاه خللی در رای داورى وارد نمی‌کند.

رأی دادگاه بدوی خواسته: ابطال رای داور (غیر مالی)

در خصوص دعوی آقای م. ع. فرزند ن. با وکالت آقای ح. ا. ز. به طرفیت ۱ آقای م. ع. ق. فرزند ح. ۲ خانم ز. ح. پ. فرزند گ. به خواسته ابطال رای داور مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۵ بدین توضیح که وکیل خواهان بیان نمود رای داورى مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۵ صادره توسط خوانده ردیف دوم باید ابطال شود. چون در قرارداد مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۹ اشاره‌ای به انفساخ قرارداد ندارد. اگر منظور از انفساخ باشد. کلیه اختیارات غیر از تدلیس ساقط شد طرفین توافقی بر فسخ و انفساخ نداشتند رای داور خلاف توافق طرفین صادر شد و

قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰: ۱. ادارات امور مالیاتی موظف‌اند در مورد مودیانی که حداکثر تا روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۹ نسبت به ارسال (اصلاح، تکمیل و استرداد) اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده دوره تابستان سال ۱۴۰۳ از طریق سامانه مودیان اقدام می‌نمایند، ترتیبی اتخاذ نمایند تا جریمه ماده (۳۷) قانون مذکور نسبت به تاخیر در پرداخت مالیات متعلق تا تاریخ یاد شده مورد بخشودگی قرار گیرد. ۲. باتوجه به موعد ارسال مندرج در بند یک این بخشنامه، مبنای محاسبه برای پرداخت جرایم بند (ب) ماده ۳۶ قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده نیز، مالیات و عوارض پرداخت نشده تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۹ خواهد بود.

دانستنی‌های حقوقی

سه‌شنبه ۱۵ آبان‌ماه ۱۴۰۳ • سال دوم • شماره ۸۱

چطور پیروز دعوای اعسار باشیم؟

دسترسی ندارد. تا بتواند به وسیله آن دین خود را بپردازد؛ و در دادخواست خواهان موارد مذکور رعایت نشده است.

علیهذا دادگاه بنا به مراتب فوق ادعای اعسار و تقسیت خواهان را محرز ندانسته و به استناد مواد ۸ و ۹ قانون اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۳ و مفهوم مخالف ماده ۱۲۵۷ قانون مدنی و ماده ۱۹۷ قانون آیین دادرسی مدنی حکم به بطلان دعوی مطروحه صادر و اعلام می‌گردد. رای صادره حضوری و ظرف مدت بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در محاکم تجدیدنظر می باشد. با توجه به استدلالات به کار برده شده در دادنامه تجدید نظر خواسته که بنا بر اسناد و مدارک موجود در پرونده و در راستای قانون می‌باشد؛ و نظر به این که رای صادره از نظر شکلی و ماهوی منطبق با قانون بوده و تجدید نظر خواه نیز در لایحه تجدید نظر خواهی، ایراد و اشکال موجهی که موجبات نقض دادنامه معترض عنه را فراهم آورد ارائه ننموده، بنابراین دادگاه با استناد به ماده ۳۵۸ قانون آیین دادرسی مدنی ضمن رد تجدید نظر خواهی، رای صادره از جانب دادگاه محترم بدوی را عیناً تایید می‌نماید. رای صادره قطعی است.

بیان داشته شغل اش که پزشک داخلی هستند و در هم کار می‌کنند و مطب هم دارند و شهودی هم معرفی نموده و هزینه دادرسی هم ۷ میلیون تومان می‌باشد. دادگاه با امعان نظر در اوراق و محتویات پرونده و نظر به اینکه به منظور بررسی وضعیت اعسار خواهان از پرداخت محکوم به وقت رسیدگی تعیین خواهان در جلسه رسیدگی حضور پیدا کرده لیکن شهود خود را نیز معرفی نکرده است؛ و حسب ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۳ که بیان شده است. هر گاه مدیون بخواهد ادعای خود را با شهادت شهود ثابت کند باید شهادت کتبی حداقل دو شاهد را به مدتی که بتوانند نسبت به وضعیت معیشت فرد اطلاع کافی داشته باشند به دادخواست اعسار خود ضمیمه نماید. در شهادت نامه مذکور باید علاوه بر هویت و اقامتگاه شاهد، متضمن منشا اطلاعات و موارد مندرج در ماده ۹ این قانون باشد. ماده ۹ قانون مذکور نیز بیان می‌دارد. شاهد باید علاوه بر هویت، شغل، میزان درآمد و نحوه قانونی امرار معاش مدعی اعسار، به این امر تصریح کند که با مدیون به مدتی که بتواند نسبت به وضعیت معیشت وی اطلاع کافی داشته باشد. معاشرت داشته و او افزون بر مستثنیات دین هیچ مال قابل

شاهد باید علاوه بر هویت، شغل، میزان درآمد و نحوه قانونی امرار معاش مدعی اعسار، به این امر تصریح کند که با مدیون به مدتی که بتواند نسبت به وضعیت معیشت وی اطلاع کافی داشته باشد، معاشرت داشته است.

در شهادت بر دعوای اعسار، شاهد باید علاوه بر هویت، شغل، میزان درآمد و نحوه قانونی امرار معاش مدعی اعسار، به این امر تصریح کند که با مدیون به مدتی که بتواند نسبت به وضعیت معیشت وی اطلاع کافی داشته باشد، معاشرت داشته و او افزون بر مستثنیات دین هیچ مال قابل دسترسی ندارد تا بتواند به وسیله آن دین خود را بپردازد.

رای دادگاه تجدیدنظر استان

پیرامون تجدیدنظرخواهی آقای ج. ش. فرزند ا. ق. به طرفیت آقای ا. م. فرزند ح. نسبت به دادنامه مورخه ۱۴۰۲/۰۴/۳۱ بدین شرح صادر گردیده است. در خصوص دعوی ج. ش. به طرفیت ا. م. با وکالت ا. ع. به خواسته اعسار از هزینه دادرسی تجدید نظر خواهی؛ به این شرح که خواهان بیان داشته نظامی می‌باشم درآمدم ماهی ۱۸ میلیون تومان می‌باشد. هزینه دادرسی ۱۹ میلیون تومان می‌باشد. وکیل خوانده

مصوبه هیئت وزیران در اصلاح آیین‌نامه اجرایی متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان ابلاغ شد.

«اصلاح آیین‌نامه اجرایی متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان» مصوب هیئت وزیران طی نامه شماره ۱۱۳۴۳۰ در تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۲۹ توسط معاون اول رئیس‌جمهور به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ شد.

اصلاح آیین‌نامه اجرایی متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۳/۰۷/۲۹ به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد: آیین‌نامه اجرایی متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان موضوع تصویب‌نامه شماره ۶۸۹۶۹ت ۶۲۷۷۰هـ مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۱ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- ماده (۶) و تبصره‌های (۱) و (۲) آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تغییرات جدید در حقوق بازنشستگان

درج و مشمول افزایش سنواتی حقوق مصوب هیئت وزیران می‌گردد.»

۲- ماده (۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده ۷- در سال ۱۴۰۳ به منظور برقراری عدالت در پرداخت حقوق بازنشستگان مستمری‌گیران و وظیفه‌گیران صندوق‌های بازنشستگی کشوری لشکری و فولاد مشمولانی که با اجرای مفاد این آیین‌نامه، حقوق آن‌ها افزایش نیافته و یا کمتر از ده درصد (۱۰٪) حداقل حقوق موضوع جزء (۱-۲) بند (الف) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور افزایش یابد، میزان اختلاف مبلغ مابه‌التفاوت موضوع تبصره (۲) ماده (۶) تا مبلغ ده درصد (۱۰٪) پادشده به عنوان «مابه‌التفاوت حداقل مبلغ متناسب‌سازی» به‌طور ثابت پرداخت می‌شود. مبلغ علی‌الحساب پرداختی موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۶۳۰۶ت ۶۲۷۷۰هـ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۴ پس از صدور قطعی احکام متناسب‌سازی بر این اساس اعمال حساب می‌گردد.»

«ماده ۶ صندوق بازنشستگی ذی‌ربط مکلف است براساس جداول و ضوابط ابلاغی موضوع ماده (۴) و مفاد ماده (۷) این آیین‌نامه و در سقف اعتبار، ابلاغی ضمن اصلاح احکام از ابتدای سال ۱۴۰۳، چهل درصد (۴۰٪) مابه‌التفاوت مربوط به هر فرد مشمول را با رعایت مفاد این آیین‌نامه در سال ۱۴۰۳ محاسبه و پرداخت نماید.

تبصره ۱- با توجه به حکم مقرر در بندهای (ت) و (ج) ماده (۱۸) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، پرداخت مابه‌التفاوت توسط صندوق‌های بازنشستگی کشوری، لشکری و فولاد که از اعتبارات مندرج در قانون بودجه کل کشور برای متناسب‌سازی استفاده می‌کنند، صرفاً در حدود اعتبارات مصوب و منابع وصولی مربوط در قوانین بودجه سنواتی و سیر مراحل قانونی تخصیص اعتبار بدون ایجاد بدهی می‌باشد.

تبصره ۲- مبلغ مابه‌التفاوت پرداختی به صورت جداگانه در احکام صادره از سوی صندوق بازنشستگی ذی ربط تحت عنوان «مابه‌التفاوت متناسب‌سازی سال ۱۴۰۳»

تفاوت اشد مجازات با مجازات اشد

تعریف اشد مجازات

به حداکثر مجازات تعیین شده برای یک جرم خاص، «اشد مجازات» گفته می‌شود. به این نحو که قانونگذار برای برخی از جرایم تعزیری، حداقل و حداکثری معین می‌کند که قاضی باتوجه به اصل تفریدی بودن مجازات‌ها (اعمال مجازات متناسب با شخصیت و ویژگی‌های جسمی، روانی و اجتماعی فرد مجرم) در انتخاب بین حداقل و حداکثر مختار است. به عنوان مثال زمانی که جرم دارای حداقل و حداکثر مجازات (مثلاً ۱ تا ۷ سال) است، دادگاه اشد مجازات یعنی حداکثر مجازات، که در اینجا ۷ سال است را تعیین می‌کند. به عبارت دیگر، اشد مجازات، حداکثر مجازاتی است که برای یک جرم خاص در نظر گرفته شده است. باید توجه داشت که اعمال مجازات اشد ملازمه‌ای با اشد مجازات ندارد و ممکن است دادرش، مجازات اشد را اعمال کند، اما به اشد مجازات (حداکثر مجازات) حکم ندهد.

(۱۱)، ۱۲ و ۱۳ این قانون مرتکب به اشد مجازات محکوم خواهد شد.

مجازات اشد، انتخاب مجازات شدیدتر بین دو عنوان مجرمانه است که دارای مجازات‌های مختلف هستند. اما اشد مجازات همان حداکثر مجازات مقرر در قانون برای هر جرم است.

تعریف مجازات اشد

مجازات اشد به این معنا و مفهوم است که یک فرد چند جرم را انجام داده باشد و دادگاه در محکومیت مجرم فقط به بیشترین مجازات از بین جرایم مرتکب شده حکم می‌دهد.

به بیان ساده‌تر، مجازات اشد، انتخاب مجازات بیشتر و سنگین‌تر از میان مجازات‌های مقرر برای چند جرم است.

بنابراین اگر مثلاً فردی به اعدام و حبس محکوم شود، فقط مجازات اعدام به عنوان مجازات اشد اجرا می‌شود.

اشد مجازات و مجازات اشد، از اصطلاحات حقوقی پرکاربردی است که در قوانین کیفری همچون قانون مجازات اسلامی، قانون مبارزه با مواد مخدر، قانون شکار و صید و ... مورد استفاده قرار گرفته است و قضات دادگاه‌ها در زمان تعیین مجازات و صدور حکم با این اصطلاحات سروکار دارند.

به عنوان مثال اصطلاح «مجازات اشد»، در ماده ۱۳۱ قانون مجازات اسلامی به کار رفته است. این ماده مقرر می‌دارد: در جرایم موجب تعزیر هرگاه رفتار واحد، دارای عناوین مجرمانه متعدد باشد، مرتکب به مجازات اشد محکوم می‌شود.

همچنین اصطلاح «اشد مجازات»، در ماده ۱۶ قانون شکار و صید به کار رفته است. این ماده مقرر داشته است: در صورت تکرار جرایم پیش‌بینی شده در مواد

چطور از شهادت شهود غیر واقعی جلوگیری کنیم؟

قضات دادگاه‌ها و دادسراها مکلفند نسبت به احراز هویت شهود تعرفه شده و درج مشخصات گواهان در سامانه مذکور و استخراج سابقه آنان اقدام نمایند.

راه های قانونی جلوگیری از ادای شهادت کذب به شرح ذیل می باشد:

۱. فراهم ساختن امکان ثبت مشخصات گواهان در سامانه مدیریت پرونده قضایی (سمپ).

۲. قضات دادگاه‌ها و دادسراها نسبت به احراز هویت شهود تعرفه شده و درج مشخصات گواهان در سامانه مذکور و استخراج سابقه آنان اقدام نمایند.

ابطال ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو

ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۲۲/۱/۱۳۹۵ هیئت وزیران با رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، ابطال شد.

طبق رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۲۲/۱/۱۳۹۵ هیئت وزیران که بر اساس آن اختلافات بین عرضه کننده و مصرف کننده ابتدا باید توسط عرضه کننده و سپس توسط ادارات صنعت، معدن و تجارت و در نهایت توسط هیئت حل اختلاف موضوع تبصره ۲ ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو حل و فصل شود، ابطال شد.

به موجب رای صادره با توجه به این که بر مبنای ماده ۲۹ آیین نامه، حق مراجعه اولیه افراد به محاکم دادگستری محدود شده و ترتیبی مغایر با تبصره ۲ ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو برای رسیدگی به اختلافات عرضه کننده و مصرف کننده تعیین شده، و بر این اساس این اختلاف ابتدا باید توسط عرضه کننده و سپس توسط ادارات صنعت، معدن و تجارت و در نهایت توسط هیئت حل اختلاف موضوع تبصره ۲ ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو حل و فصل شود، بنابراین ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۲۲/۰۱/۱۳۹۵ هیئت وزیران خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و ابطال می شود.

رای شماره ۱۶۹۳۳۰۶ مورخ ۱۴۰۳/۷/۱۷ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۳/۷/۱۷

شماره دادنامه: ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۰۱۶۹۳۳۰۶

شماره پرونده: ۰۱۰۶۲۰۹

مرجع رسیدگی: هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

طرف شکایت: هیئت وزیران

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۱۳۹۵/۱/۲۲ هیئت وزیران

گردش کار

شاکي به موجب دادخواستی ابطال ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۱۳۹۵/۱/۲۲ هیئت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که: ۱- وفق اصول ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی اصل بر صلاحیت محاکم دادگستری است.

۲- در قانون اساسی اصل تفکیک قوا حاکم بوده و قوه مجریه اجازه ندارد که صلاحیت ذاتی قوه قضائیه و محاکم را سلب کند.

۳- با عنایت به اصل ۱۷۰ قانون اساسی نیز «قضات دادگاه‌ها مکلفند از اجرای تصویب نامه‌ها و آیین نامه‌های دولتی که مخالف با قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است خودداری کنند و هر کس می تواند ابطال این گونه مقررات را از دیوان عدالت اداری تقاضا کند.

۴- وفق اصل ۱۳۸ قانون اساسی «مفاد آیین نامه‌ها نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد.

۵- با توجه به مراتب فوق الذکر ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو به نحو اطلاق هر گونه اختلاف فی مابین افراد موضوع آیین نامه را به هیئت حل اختلاف موضوع تبصره ۲ ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو ارجاع داده و این در حالی است موضوعاتی که در صلاحیت این هیئت حل اختلاف است در ماده ۳ قانون فوق الذکر آمده که تصریحاً در خصوص «رفع نقص و عیب ناشی از طراحی، مونتاژ تولید یا حمل و ... و موضوع خدمات پس از فروش است.

بنابراین متن ماده ۲۹ آیین نامه فوق الذکر که به نحو اطلاق اعلام کرده «مسئولیت رسیدگی به شکایات مصرف کنندگان و جلب رضایت ایشان در مرحله اول بر عهده عرضه کننده می باشد. در صورت بروز اختلاف بین عرضه کننده و مصرف کننده، رأساً از طریق سازمان های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها و با نظارت سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان مورد بررسی و رسیدگی قرار می گیرد. چنانچه رضایت

مصرف کننده تأمین نشود، می تواند به هیأت حل اختلاف موضوع تبصره (۲) ماده (۳) قانون مراجعه کند...» خارج از اختیارات مقام تصویب کننده و توسعه دادن اختیارات هیئت حل اختلاف موضوع تبصره ۲ ماده ۳ قانون می باشد و لذا تقاضای ابطال آن مورد استدعا است.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو - مصوب ۱۳۹۵/۱/۲۲

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۵/۱/۲۲ به پیشنهاد شماره ۲۵۵۳۸۵/۶۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۰۹ وزارت صنعت، معدن و تجارت و به استناد ماده (۱۰) قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو- مصوب ۱۳۸۶ - آیین نامه اجرایی قانون مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو - مصوب ۱۳۹۵/۱/۲۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی

.....

ماده ۲۹- مسئولیت رسیدگی به شکایات مصرف کنندگان و جلب رضایت ایشان در مرحله اول برعهده عرضه کننده می باشد. در صورت بروز اختلاف بین عرضه کننده و مصرف کننده، رأساً از طریق سازمان های صنعت، معدن و تجارت استان ها و با نظارت سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان مورد بررسی و رسیدگی قرار می گیرد. چنانچه رضایت مصرف کننده تأمین نشود، می تواند به هیئت حل اختلاف موضوع تبصره (۲) ماده (۳) قانون مراجعه کند. هیأت حل اختلاف موظف است ظرف بیست روز از تاریخ ثبت شکایات به موضوع رسیدگی و نسبت به آن کتباً اعلام رای کند. منطاً رأی، نظر اکثریت اعضای هیأت است. این رأی باید ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ اجرا شود. تبصره ۱- دبیرخانه هیأت حل اختلاف موضوع این ماده و محل تشکیل جلسات آن در محل سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ها می باشد. تبصره ۲- سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ها مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ تصویب این آیین نامه، هیئت های حل اختلاف مربوط را در محل آن سازمان با استفاده از پست های سازمانی موجود تشکیل داده و امکانات، نیروی انسانی و محل لازم را در اختیار آنها قرار دهد.

تبصره ۳- ثبت اعتراض و رسیدگی به آن در هیئت حل اختلاف رایگان است، اما حق الزحمه کارشناس رسمی که در هیئت حاضر و اظهار نظر می کند باید ظرف پنج روز از تاریخ اعلام هیئت، توسط شاکي پرداخت شود، در غیر این صورت، هیئت پرونده اعتراض را با ذکر دلیل مختومه اعلام می نماید.

تبصره ۴- کلیه نهادهای و سازمان هایی که مصرف کنندگان جهت طرح شکایت به آن ها مراجعه می نمایند موظفند شکایت مصرف کننده را به وزارت ارسال نمایند.

تبصره ۵- سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین نامه مکلف است دستورالعمل نحوه رسیدگی به شکایات مصرف کنندگان خودرو را به سازمان های صنعت، معدن و تجارت استان ها اعلام نماید.....

- معاون اول رئیس جمهور

در پاسخ به شکایت مذکور، معاون امور حقوقی دولت (معاونت حقوقی رئیس جمهور) به موجب لایحه شماره ۲۱۵۸۹۹/۵۰۰۷۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۳ توضیح داده است که:

شاکي اطلاق عبارت «رسیدگی به شکایات مصرف کنندگان» در صدر ماده (۲۹) آیین نامه مورد شکایت که افاده آن می کند که این شکایات در صورت عدم جلب رضایت مصرف کننده توسط عرضه کننده و سپس، سازمان های صنعت، معدن و تجارت استان ها با نظارت سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان، در هیئت حل اختلاف موضوع تبصره (۲) ماده (۳) قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو قابل رسیدگی است را با توجه به فحوائی برخی اصول قانون اساسی، مصداق خروج قوه مجریه از حدود اختیارات خود دانسته است، حال آن که اولاً باید خاطر نشان نمود که صلاحیت هیأت فوق محدود به اختلافات موضوع تبصره (۲) ماده (۳) قانون نشده و در تبصره (۱) ماده (۴) قانون نیز به صلاحیت هیأت مزبور اشاره شده است. ثانیاً، در تبصره (۲) ماده (۳) قانون، رسیدگی به اختلاف بین مصرف کننده و عرضه کننده منوط به «درخواست طرفین» و در تبصره (۱) ماده (۴) قانون نیز منوط به «درخواست» مصرف کننده شده و از همین

رو، در ماده (۲۹) آیین نامه اجرایی، عبارت «می تواند» درج شده که مفید آن است که اگر مصرف کننده خواهان طرح دعوی در این هیأت باشد، می تواند از اختیار قانونی خود برای طرح دعوی استفاده نماید و براین اساس، طرح شکایت از سوی مصرف کننده در موارد مندرج در دو تبصره مورد اشاره، حسب قانون مصوب مجلس بوده و نظر به تأیید شورای نگهبان از این حیث مغایرتی با اصول (۱۵۶) و (۱۵۹) قانون اساسی ندارد و سلب و تضییق صلاحیت محاکم دادگستری را در پی ندارد.

نظر به این که آیین نامه اجرایی در راستای اجرای قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو و به اعتبار صلاحیت مندرج در ماده (۱۰) این قانون وضع شده، شکایات موضوع ماده (۲۹) آیین نامه اجرایی نیز صرفاً تابع احکام مقرر در قانون بوده و ناظر بر شکایاتی که در تبصره های مواد (۳) و (۴) قانون به آن ها اشاره شده، می باشد؛ چرا که اساساً قانون و آیین نامه اجرایی آن ناظر بر روابط اشخاص در دوره ضمانت و خسارات وارده به مشتریان ناشی از عیوب خودرو در دوره تضمین، مانند مشکل رنگ و یا ایراد فنی خودرو، وضع شده و لذا تلقی اطلاق عبارت «شکایات» به سایر موارد، بلاوجه است؛ مضافاً این که درج عبارت «می تواند» در ماده (۲۹) آیین نامه اجرایی مفید آن است که در مواردی که موضوع در صلاحیت هیئت اختلاف باشد، مصرف کننده می تواند دعوی خود را در این هیئت مطرح نماید. همچنین طرح شکایت خارج از حوزه صلاحیت هیئت نیز ضرورتاً به معنای لزوم رسیدگی هیئت به این اختلاف نبوده و در چنین مواردی هیأت اقدام به رد دعوی خواهد نمود و نکته آخر این که طرح شکایت در هیئت مزبور، با توجه قید عبارت «می تواند» در ماده (۲۹) آیین اجرایی، مانع از اعتراض مصرف کننده نزد مراجع صالح قضایی به نظر نمی رسد.

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۳/۷/۱۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آرا به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رای هیأت عمومی

براساس ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۱۳۸۶/۰۳/۲۳: «عرضه کننده در طول مدت ضمانت مکلف به رفع هر نوع نقص یا عیب (ناشی از طراحی، مونتاژ، تولید، یا حمل) است که در خودرو وجود داشته یا در نتیجه استفاده معمول از خودرو، بروز نموده و با مفاد ضمانت نامه و مشخصات اعلامی به مصرف کننده مغایر بوده یا مانع استفاده مطلوب از خودرو یا نافی ایمنی آن باشد یا موجب کاهش ارزش معاملاتی خودرو شود» و به موجب تبصره ۲ همین ماده: «در صورت بروز اختلاف بین طرفین موضوع ماده فوق، موضوع اختلافی حسب درخواست طرفین ابتدا در هیئت حل اختلاف مربوطه متشکل از نماینده عرضه کننده خودرو، کارشناس رسمی دادگستری و کارشناس نیروی انتظامی به ریاست کارشناس رسمی دادگستری طرح و رأی لازم با اکثریت آرا صادر خواهد شد. در صورت اعتراض هر یک از طرفین به رأی صادره، خواسته در دادگاه صالحه قابل پیگیری خواهد بود. دادگاه صالحه باید خارج از نوبت و حداکثر ظرف دو ماه انشاء رأی نماید.» با توجه به این که بر مبنای ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی این قانون حق مراجعه اولیه افراد به محاکم دادگستری محدود شده و در عین حال ترتیبی مغایر با تبصره ۲ ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو برای رسیدگی به اختلافات عرضه کننده و مصرف کننده تعیین گردیده و بر این اساس این اختلاف ابتدا باید توسط عرضه کننده و سپس توسط ادارات صنعت، معدن و تجارت و در نهایت توسط هیئت حل اختلاف موضوع تبصره ۲ ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو حل و فصل شود، بنابراین ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۱۳۹۵/۰۱/۲۲ هیئت وزیران خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود. این رأی براساس ماده ۹۳ قانون دیوان عدالت اداری (اصلاحی مصوب ۱۴۰۲/۰۲/۱۰) در رسیدگی و تصمیم گیری مراجع قضایی و اداری معتبر و ملاک عمل است.

۳. در صورت کشف شهادت کذب و تبانی در اثنای تحقیقات یا رسیدگی، فوراً مراتب صورت مجلس و جهت تعقیب کیفری مرتکبین اقدام لازم معمول گردد.

۴. مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه ضمن مراقبت مستمر در این خصوص، نسبت به شناسایی و معرفی اشخاصی که در اطراف واحدهای قضایی به صورت حرفه‌ای حضور داشته و در قبال اخذ مال یا امتیاز، مبادرت به ادای شهادت کذب در مراجع قضایی می‌کنند، اقدام مقتضی را مبذول نماید.

ابطال ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم

ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم، با رأی هیئت عمومی دیوان عدالت اداری از تاریخ تصویب ابطال شد.

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۶/۳/۱۷ را که مقرر داشته: ارزش روز عرصه در زمان فروش ملک که در اجرای مقررات ماده ۶۴ قانون تعیین شده یا ارزش خرید عرصه هر کدام بیشتر باشد، در محاسبه و تعیین درآمد مشمول مالیات منظور خواهد شد، از تاریخ تصویب ابطال کرد.

طبق رأی صادره، با توجه به این‌که در مقررره مورد شکایت، برخلاف مفاد قانون و بدون توجیه و مستند قانونی، ارزش‌گذاری عرصه املاک در اجرای مقررات ماده ۶۴ قانون مالیات‌های مستقیم به‌عنوان ارزش قابل قبول در محاسبه مالیات وفق ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم محسوب شده است و حکم مندرج در ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم برخلاف مبانی و کلیات قانون مالیات‌های مستقیم و مفاد ماده ۷۷ قانون مزبور بوده و موجب تضییع حقوق فعالان اقتصادی در حوزه ساخت مسکن می‌شود، بنابراین ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم را به دلیل مغایرت با قانون مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رأی شماره ۱۵۵۹۸۳۵ مورخ ۱۴۰۳/۷/۳ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
تاریخ دادنامه: ۱۴۰۳/۷/۳
شماره دادنامه: ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۱۵۵۹۸۳۵
شماره پرونده: ۲۰۶۷۴۳

مرجع رسیدگی: هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
طرف شکایت: هیئت وزیران

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۷ مصوب هیئت وزیران

گرددش کار

شاکی به موجب دادخواستی ابطال ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۷ مصوب هیئت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

به استحضار می‌رساند در سال ۱۳۹۹ نسبت به تخریب واحدی کلنگی و نوسازی بنای مورد بحث (۳ واحد ۸۰ متری) در شهرستان اسلامشهر اقدام نموده که اداره مالیاتی جهت شمولیت مالیات ساخت و ساز و فروش، با اعمال ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴ (موضوع ارزش‌گذاری ملک و تعیین مالیات) بدون توجه به وضعیت جانمایی ملک و قدمت و ارزش آن که خود حق مکتسبه‌ای برای بنده ایجاد نموده، ارزش ملک مورد بحث را (به عبارتی قیمت روز عرصه بنای موصوف را ۲۰۰ میلیون تومان تعیین نموده) درحالی که قیمت عرصه، حداقل ۵۰ درصد قیمت بنای نوساز می‌باشد و قیمت بنای حاصل از ساخت و ساز بنده توسط اداره مالیاتی ۳ میلیارد تومان ارزش‌گذاری گردیده است و مابه‌التفاوت قیمت روز عرصه و بنای نوساز را مشمول مالیات نموده است که تصمیمی برخلاف شرع قوانین عادی و بعضی از مفاد قانون اساسی (موضوع حق مکتسبه) و یک نوع ترجیح بلامرجه است و در واقع مغایر اصل ۴۰ قانون اساسی است تصمیم کمیسیون تبعیض در قیمت‌گذاری ملک بنده مغایر بند ۹ اصل سوم قانونی اساسی که توجه به لزوم رعایت تعیین مبالغ مالیات طبق ارزش بنای مسکونی به قیمت روز نقل و انتقال، لذا ابطال مصوبه ماده ۱۲ آیین‌نامه قابل توجیه می‌باشد.

با این توضیح که آن چه در روند رسیدگی معموله مشهود و

مبرهن بوده، نادرست بودن مبنایی مفاد مندرج در ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی معترض‌عنه می‌باشد که متأسفانه با پذیرش آن از سوی دستگاه ذی‌ربط، و نتیجتاً اخذ تصمیمات ناصواب و خلاف مقرراتی که حاکی از بی‌توجهی اعضای رسیدگی‌کننده به بدیهیات و مسلمات حقوقی داشته، اسباب تضییع حق و حقوق بنده را ایجاد نموده‌اند؛ لذا بنا به مراتب فوق که جملگی حکایت از خلاف بین شرع بودن ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی دارد لذا به سبب نقض صریح مفهوم حدیث نبوی «سَبَابُ الْمُؤْمِنِ فُسْقٌ... وَ حُرْمَةُ مَالِهِ كَحُرْمَةِ دِمِهِ» یا همان قاعده اجتناب از تضییع حق‌الناس و همچنین عدم توجه حداقلی به مراتب استناد به شرح فوق می‌باشد، تقاضا دارم تا درصورت صلاحدید و حصول قناعت وجدانی، با تجویز و اعمال مقررات مواد ۱۰-۱۱ قانون دیوان عدالت اداری، امکان نقض و ابطال ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی معترض‌عنه را امکان‌پذیر نمایند.

متن مقررره مورد شکایت به شرح زیر است:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۷) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب هیئت وزیران

آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۷) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۹۴ در خصوص مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی ناشی از ساخت و فروش هر نوع ساختمان و نیز نقل و انتقال ساختمان‌های درحال ساخت و ناتمام (تصویب‌نامه شماره ۷۳۱۴۷۰/ت/۵۲۹۶۶هـ/مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۲۰ هیئت وزیران)
هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۷، به پیشنهاد شماره ۲۳۸۳۳۲/۲۳۶۵۰/۲۰۰ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد تبصره (۵) ماده (۷۷) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

.....
ماده ۱۲- ارزش روز عرصه در زمان فروش ملک که در اجرای مقررات ماده (۶۴) قانون تعیین شده یا ارزش خرید عرصه هر کدام بیشتر باشد، در محاسبه و تعیین درآمد مشمول مالیات منظور خواهد شد.

تبصره - درصورت تعیین ضرایب مالیاتی برای تعیین درآمد مشمول مالیات ساخت و فروش موضوع آیین‌نامه توسط کمیسیون موضوع ماده (۱۵۴) قانون، ضرایب ساخت و فروش در بافت‌های فرسوده با رعایت قوانین ذی‌ربط به میزان شصت درصد (۶۰٪) ضرایب مربوط، اعمال خواهد شد..... - معاون اول رئیس‌جمهور
در پاسخ به شکایت مذکور، معاون امور حقوقی دولت (معاونت حقوقی رئیس‌جمهور) به موجب لایحه شماره ۲۱۸۰۳۹/۵۳۲۰۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۶ ضمن ارسال نامه شماره ۱۹۹۶۳/۲۱۰ ص مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۷ سازمان امور مالیاتی کشور و نامه شماره ۷۳۰/۱۹۸۱۴۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۱ وزارت راه و شهرسازی اجمالاً به شرح ذیل توضیح داده است که:

۱- به موجب ماده (۷۷) قانون مالیات‌های مستقیم مقرر شده که «درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی ناشی از ساخت و فروش هر نوع ساختمان حسب مورد مشمول مقررات مالیات بر درآمد موضوع فصول چهارم و پنجم باب سوم این قانون خواهد بود.» در این باره در تبصره (۱) ماده مذکور، قانونگذار مقرر داشته است: «اولین نقل و انتقال ساختمان‌های مذکور علاوه بر مالیات نقل و انتقال قطعی موضوع ماده (۵۹) این قانون، مشمول مالیات علی‌الحساب به نرخ ده درصد (۱۰٪) به مأخذ ارزش معاملاتی ملک مورد انتقال است. مالیات قطعی مؤدیان موضوع این ماده پس از رسیدگی طبق مقررات مربوط تعیین می‌شود.»

مرجع وضع مقررات ناظر بر تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان موضوع این ماده و چگونگی تسویه علی‌الحساب مالیاتی، حسب مفاد تبصره (۵) ماده فوق‌الذکر، هیأت وزیران تعیین شده که بر

همین اساس، مرجع مزبور در چهارچوب صلاحیت قانونی مذکور، اقدام به وضع مصوبه مورد شکایت نموده است.

۲- در ماده (۱۲) آیین‌نامه مورد شکایت مقرر شده است: «ارزش روز عرصه در زمان فروش ملک که در اجرای مقررات ماده (۶۴) قانون تعیین شده یا ارزش خرید عرصه هر کدام بیشتر باشد، در محاسبه و تعیین درآمد مشمول مالیات منظور خواهد شد.» طبق ماده (۶۴) قانون که در ماده (۱۲) آیین‌نامه مورد اشاره قرار گرفته، کمیسیون تقویم املاک در محاسبه ارزش روز عرصه در زمان فروش ملک، میانگین قیمت روز منطقه را با لحاظ قیمت اراضی با توجه به نوع کاربری و موقعیت جغرافیایی تعیین می‌نماید و از آن جا که ممکن است ارزش خرید عرصه بیشتر از ارزش روز آن باشد که طبق ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم تعیین می‌شود، دولت در ماده (۱۲) مصوبه معترض‌عنه، به منظور رعایت حقوق مؤدیان، قائل به آن شده که «هرکدام بیشتر باشد، در محاسبه و تعیین درآمد مشمول مالیات منظور خواهد شد.»

۳- با توجه به مفاد ماده (۱۲) آیین‌نامه معترض‌عنه، اگر ملاک «ارزش روز عرصه» باشد، حسب حکم قانونگذار در ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم، میانگین قیمت روز منطقه با لحاظ قیمت اراضی با توجه به «نوع کاربری» و «موقعیت جغرافیایی» و به عبارتی، آنچنان که شاکی مورد ادعا قرار داده، «جانمایی ملک» باید در تعیین آن مبنای عمل قرار گیرد و «قدمت» آن و معیارهای عرفی آنچنان که شاکی مدعی آن شده، همچون «قیمت عرصه، حداقل ۵۰ درصد قیمت بهای نوساز می‌باشد» نمی‌تواند ملاک عمل باشد.

۴- ماده (۱۲) آیین‌نامه ناظر بر این مطلب وضع شد که اگر «ارزش خرید عرصه» بیش از «ارزش روز عرصه» باشد، باید ارزش خرید عرصه در محاسبه و تعیین درآمد مشمول مالیات ملاک قرار گیرد تا بدین ترتیب، مالیات اضافی از مؤدی مطالبه نشود و حقوق مردم از این حیث تضییع نگردد؛ لذا اگر شاکی قائل به آن است که ارزش خرید عرصه بیش از ارزش روز آن است و مأموران مالیاتی در اعمال ماده (۱۲) آیین‌نامه قصور و تقصیری داشته‌اند، می‌توان مراتب اعتراض خود را در هیأت‌های موضوع مواد (۲۴۴)، (۲۴۷)، (۲۱۶)، (۲۵۱) و (۲۵۱) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، حسب مورد، مطرح و پیگیری نماید. بنا به مراتب فوق و با تأکید بر این که شکایت مطروحه فاقد استدلال کافی در خصوص مغایرت مقررره مورد شکایت با بند (۹) اصل سوم و اصل چهارم قانون اساسی است، درخواست اتخاذ تصمیم شایسته دایر بر رد شکایت را دارم.

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۳/۷/۳ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آرا به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیئت عمومی

با توجه به این‌که در مقررره مورد شکایت، برخلاف مفاد قانون و بدون توجیه و مستند قانونی، ارزش‌گذاری عرصه املاک در اجرای مقررات ماده ۶۴ قانون مالیات‌های مستقیم به عنوان ارزش قابل قبول در محاسبه مالیات وفق ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم محسوب شده است و حکم مندرج در ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم برخلاف مبانی و کلیات قانون مالیات‌های مستقیم و مفاد ماده ۷۷ قانون مزبور بوده و موجب تضییع حقوق فعالین اقتصادی در حوزه ساخت مسکن می‌شود، بنابراین ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۶/۳/۱۷ هیئت وزیران به دلیل مغایرت با قانون مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌گردد. این رأی براساس ماده ۹۳ قانون دیوان عدالت اداری (اصلاحی مصوب ۱۴۰۲/۰۲/۱۰) در رسیدگی و تصمیم‌گیری مراجع قضایی و اداری معتبر و ملاک عمل است.

دادستان، خواننده دعوای ورشکستگی است؟

ورشکستگی وی پذیرفته می‌شود عملاً بسیاری از افراد، همه طلبکاران را نمی‌نویسند که دادرسی طولانی نشود و احتمال پیروزی بیشتر بشود. به این ترتیب حقوق آن سه نفر ضایع می‌شود چرا که اگر با خبر نشوند حق آنها ضایع می‌شود و هرچند آن سه نفر دیگر که طرف دعوای قرار نگرفتند، هر زمان خبردار بشوند مطابق آیین دادرسی مدنی می‌توانند اعتراض ثالث کنند، اما باید توجه شود که اعتراض ثالث حکم ورشکستگی از قواعد آیین دادرسی مدنی خروج موضوعی دارد و مطابق ماده ۵۳۷ قانون تجارت مهلت مشخصی دارد (برای اشخاص داخل ایران یک ماه و خارج از ایران دو ماه) بنابراین اگر آن اشخاص با خبر نشوند و این مهلت هم از دست بدهند عملاً حق و حقوق آنها ضایع می‌شود و به همین دلیل بیشتر این تمایل وجود دارد که تا جایی که می‌شود تعداد طلبکاران را زیاد نکنند.

در این شرایط اگر فردی به عنوان معترض ثالث در دعوای ورشکستگی اعتراض کرد، خوانندگان دعوای معترض ثالث، طرفین دعوای ورشکستگی اصلی هستند. یعنی معترض ثالث باید تاجر، طلبکارهای وی و دادستان که در دعوای ورشکستگی طرف دعوای بودند را به عنوان طرف دعوای خود بنویسد.

آیا مدیر تصفیه، خواننده دعوای اعتراض ثالث در ورشکستگی محسوب می‌شود؟

در رابطه با مدیر تصفیه یا اداره تصفیه، نکته مهمی وجود دارد. در قانون تجارت، مدیر تصفیه را به عنوان قائم مقام تاجر آورده است و قائم مقام قائم مقام هم کسی است که اصیل است و نماینده محسوب نمی‌شود. هرچند قانون تجارت، مدیر تصفیه را قائم مقام می‌داند، اما در اعتراض ثالث نیاز نیست، مدیر تصفیه یا قائم مقام به عنوان طرف دعوی قرار بگیرد. عملاً معترض ثالث باید همان تاجر و طرفین را طرف دعوای قرار بدهد و اگر اشتباهی مدیر تصفیه را به عنوان طرف دعوای بنویسد و اسم تاجر را ننویسد اعتراض وی رد می‌شود و وقت و هزینه وی تلف می‌شود.

ذکر عنوان نماینده دادستان به جای دادستان در ستون خواننده موجب رد دعوای ورشکستگی است.

نکته بسیار مهم دیگر اینکه در دعوای ورشکستگی زمانی که تاجر می‌خواهد، دادستان را طرف دعوای قرار بدهد باید دقت داشته باشد که خود دادستان را طرف دعوای قرار دهد، بعضاً مشاهده شده در برخی موارد اشتباهات نماینده دادستان را به عنوان طرف دعوی در ستون خواننده می‌نویسند که در این صورت، دادخواست رد خواهد شد.

موضوع مهم دیگر در این بحث است که اگر مدیران یک شرکت بخواهند درخواست ورشکستگی شرکت بدهند طبیعی است که باید مدیران در دادخواست خود شرکت را خواننده دعوای قرار بدهند.

دعوای ورشکستگی یک دعوای توافقی است

دعوای ورشکستگی یک دعوای توافقی است. رویه قضایی غیرتوافقی بودن این دعوای را نمی‌پذیرد و نه تنها رویه قضایی این دعوای توافقی می‌داند بلکه آن را با نظم عمومی اقتصادی هم مرتبط می‌داند به این معنی که رویه قضایی حاکی از این است که به دلیل تأثیری که این امر در نظم عمومی اقتصادی می‌گذارد و بسیاری از اشخاص می‌خواهند با این دعوای از بدهی‌های خود فرار کنند، دادگاه‌ها در موارد شکلی طرح دعوای ورشکستگی سختگیری می‌کنند.

طرح دعوای ورشکستگی می‌کند، این جاست که آیا تاجر علاوه بر طلبکاران باید دادستان را هم به عنوان خواننده دعوای ذکر کند؟

هرچند برخی از آرای صادره حاکی از این است که در طرح دعوای ورشکستگی از ناحیه تاجر، این دعوای به طرفیت طلبکاران اقامه می‌شود و لزومی به طرف دعوی قرار دادن دادستان نیست، اما تاجر باید دادستان را هم به عنوان خواننده اعلام کند. ذکر دادستان، به عنوان خواننده دعوای به این دلیل است که دعوای ورشکستگی به نظم عمومی نیز مربوط است و در صورتی که ورشکسته به تقصیر یا تقلب باشد، دادستان تکلیفی بر عهده دارد؛ بنابراین در رویه قضایی بسیاری از دادگاه‌ها در صورتی که تاجر ورشکسته تقلب کرده باشد به این استناد که دادستان نیز در این مورد تکلیفی بر عهده دارد، اگر طرف دعوای ورشکستگی دادستان نباشد و نام وی در ستون خواننده نباشد، دعوای رد می‌کنند؛ بنابراین دعوای ورشکستگی باید به طرفیت کلیه طلبکاران و دادستان اقامه شود، زیرا علاوه بر اینکه احتمال ضرر طلبکاران وجود دارد، این موضوع با نظم عمومی نیز در ارتباط است.

موضوع مهم دیگر این است که حتی اگر یکی از طلبکاران هم علیه تاجر ورشکسته، دعوای ورشکستگی را اقامه کند با استدلال فوق، بهتر است که در ستون خواننده علاوه بر تاجر ورشکسته، نام دادستان را هم ذکر کند به این دلیل که این امکان وجود دارد، تاجر ورشکسته با یکی از طلبکاران تبانی کند تا علیه تاجر، دعوای ورشکستگی را اقامه کند و بدون حضور دادستان، رای صادر شود. به همین علت حتی اگر طلبکار علیه تاجر اقامه دعوای می‌کند برای اینکه دعوای وی رد نشود بهتر است که حتماً دادستان را به عنوان خواننده ذکر کند.

از سوی دیگر در دعوای ورشکستگی دادستان به تنهایی نباید به عنوان خواننده قرار بگیرد و علاوه بر دادستان، طلبکاران نیز باید طرف دعوای قرار گیرند تا امکان دفاع پیدا کنند بنابراین اگر دعوای تنها به طرفیت دادستان طرح شود، قرار رد دعوای صادر خواهد شد.

خواننده دعوای معترض ثالث در دعوای ورشکستگی

نکته دیگر راجع به خواننده دعوای ورشکستگی، خواننده در بحث اعتراض ثالث به دعوای ورشکستگی است. همانطور که گفته شد حداقل طلبکارانی که تاجر باید در دادخواست بنویسد همان مواردی است که گفته شد. به عنوان مثال اگر تاجر ۷ طلبکار دارد ۴ طلبکار هم بنویسد،

خواننده دعوای ورشکستگی با توجه به اینکه دعوای از سوی تاجر، دادستان و طلبکار یا طلبکاران اقامه شود متفاوت است.

بر اساس ماده ۴۱۲ قانون تجارت، ورشکستگی تاجر یا شرکت تجاری در نتیجه توقف از تادیه وجوهی که بر عهده او است حاصل می‌شود.

طبق ماده ۴۱۵ قانون تجارت، دعوای ورشکستگی از سوی سه شخص که عبارتند از تاجر، دادستان و طلبکار یا طلبکاران می‌تواند اقامه شود.

این ماده مقرر می‌دارد: ورشکستگی تاجر به حکم محکمه بدایت (به موجب نظریه مشورتی شماره ۷/۹۱/۵۵۲۹ مورخ ۱۳۹۱/۰۳/۲۲ محکمه بدایت تبدیل به دادگاه‌های عمومی حقوقی شده است) در موارد ذیل اعلام می‌شود:

الف) بر حسب اظهار خود تاجر.

ب) به موجب تقاضای یک یا چند نفر از طلبکارها.

ج) بر حسب تقاضای مدعی‌العموم بدایت.

خواننده دعوای ورشکستگی شامل چه اشخاصی می‌شود؟

زمانی که دعوای ورشکستگی از سوی دادستان اقامه می‌شود، در اینکه تاجر ورشکسته خواننده دعوای، بحثی وجود ندارد، اما محل بحث و اشکال مربوط به زمانی است که دعوای را خود تاجر یا یکی از طلبکاران اقامه کند.

اما معمولاً دعوای ورشکستگی از سوی خود تاجر و یا طلبکاران اقامه می‌شود. در صورتی که تاجر دعوای ورشکستگی را مطرح کند، حتماً باید در ستون خواننده، طلبکاران را ذکر کند.

تاجر در دعوای ورشکستگی چه تعداد از طلبکاران را باید در ستون خواننده بنویسد؟

تاجر ورشکسته باید اموال، بدهی‌ها و اعتبارش را در دادخواست توضیح دهد. به عنوان مثال توضیح دهد، من به این سه شخص مبلغ یک میلیارد تومان بدهی دارم و اموال معادل ۵۰۰ میلیون تومان است و به اندازه ۳۰۰ میلیون تومان هم اعتبار دارم یعنی می‌توانم از طریق اعتبارم مبلغی تهیه کنم و بدهی‌هایم را بپردازم (بسیاری از دادگاه‌ها علاوه بر اموال تاجر به اعتبار تاجر هم توجه می‌کنند).

با توجه به وضعیت تاجر ورشکسته و با توجه به اینکه تاجر باید مشخص کند بدهی‌اش بیشتر از اموال و اعتبارش است، تاجر باید حداقل نام طلبکارانی که آن میزان بدهی ادعایی را به آن‌ها دارد در دادخواست بیاورد. به این معنی که اگر ورشکسته عنوان می‌کند یک میلیارد بدهی دارد باید بگوید این بدهی را به چه اشخاصی دارد. این اشخاص حتماً باید طرف دعوای ورشکستگی قرار بگیرند در غیر این صورت دعوای وی رد می‌شود، چرا که ممکن است تاجر ورشکسته اسناد و مدارک جعلی ارائه کرده باشد یا اینکه مدارک وی معتبر نباشد، بنابراین باید آن اشخاص بیایند و دفاع کنند، بنابراین هر چند تمامی طلبکاران باید طرف دعوای قرار بگیرند، اما در عمل بسیاری از دادگاه‌ها، فقط افرادی را به عنوان طلبکار می‌شناسند که تاجر در دادخواست می‌آورد و در توضیحات دادخواست می‌گوید من به این اشخاص بدهی دارم؛ بنابراین این اشخاص، حداقل طلبکارانی هستند که باید به عنوان خواننده در دعوای ورشکستگی ذکر شوند. دلیل مهم سختگیری دادگاه‌ها بر این مسائل، جلوگیری از ادعای ورشکستگی صوری است.

ذکر دادستان به عنوان خواننده دعوای

محل بحثی در خواننده دعوای ورشکستگی، در جایی که تاجر